

OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA

MINISTARSTVO FINANCIJA

Zagreb, 8. studenoga 2017.

PRIJEDLOG ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA ZA

ZAKON O PLATNOM PROMETU

1. PROBLEM

U Republici Hrvatskoj je od 1. siječnja 2011. na snazi Zakon o platnom prometu (Narodne novine, br. 133/09 i 136/12; u daljnjem tekstu: važeći Zakon) kojim su uređene platne usluge, pružatelji platnih usluga, obveza informiranja korisnika platnih usluga te prava i obveze u vezi s pružanjem i korištenjem platnih usluga, transakcijski računi i izvršenje platnih transakcija između kreditnih institucija, osnivanje, rad i nadzor nad institucijama za platni promet te osnivanje, rad i nadzor nad platnim sustavima.

U važeći Zakon prenesena je Direktiva 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeće od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu (tzv. PSD) kojom je uspostavljen jedinstveni pravni okvir primjenjiv na sve platne usluge u Europskom gospodarskom prostoru te stvorena pravna osnova za uspostavu Jedinственог područja plaćanja u eurima (SEPA).

Od donošenja Direktive 2007/64/EZ do danas došlo je do značajnih tehničkih inovacija na tržištu plaćanja malih vrijednosti, brzog rasta broja elektroničkog i mobilnog plaćanja te pojave novih vrsta platnih usluga na tržištu, što je predstavljalo izazov za važeći pravni okvir.

Novе vrste platnih usluga pojavile su se posebice u području internetskog plaćanja gdje su se razvile usluge iniciranja plaćanja u području e-trgovine. Takve usluge trgovcima i potrošačima nude jeftinija rješenja te pružaju potrošačima mogućnost internetske kupnje čak i ako ne posjeduju platnu karticu. Isto tako, tehnološki razvoj doveo je i do pojave niza dopunskih usluga poput pružanja usluga informacija o računu što je korisniku platnih usluga omogućilo da u svakom trenutku ima cjelovit pregled svojeg financijskog stanja.

Posljednjih godina povećali su se i rizici za sigurnost povezani s elektroničkim plaćanjem. Razlog tome je porast tehničke složenosti elektroničkih plaćanja, neprekidno rastući obujam elektroničkih plaćanja širom svijeta i nove vrste platnih usluga.

Preispitivanjem važećeg pravnog okvira Europske unije za platne usluge utvrđeno je da mnogi inovativni platni proizvodi ili usluge nisu njime obuhvaćeni u potpunosti ili su isključeni iz njegove primjene. Navedeno rezultira pravnom nesigurnošću, rizicima za sigurnost u lancu plaćanja kao i nedostatkom zaštite potrošača u pojedinim područjima.

Kako bi se ispunile uočene regulatorne praznine donesena je nova direktiva u području platnih usluga, Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (tzv. PSD 2; u daljnjem tekstu: Direktiva 2015/2366/EU), koja osigurava

modernizaciju sadašnjeg zakonodavnog okvira za platne usluge u skladu s razvojem tehnologije i tržišta.

Direktiva (EU) 2015/2366 uvodi stroge zahtjeve sigurnosti (o sigurnoj komunikaciji i pouzdanoj autentifikaciji klijenta) za iniciranje i obradu elektroničkih plaćanja koji se primjenjuju na sve pružatelje platnih usluga.

Stroža pravila trebaju pridonijeti smanjivanju rizika prijevare, posebice kod online plaćanja te zaštitu povjerljivosti korisnikovih podataka (financijskih i osobnih). Sigurno korištenje personaliziranim sigurnosnim podacima potrebno je kako bi se ograničili rizici povezani s lažnim predstavljanjem i drugim prijevarnim radnjama.

2. CILJEVI

Cilj je izrada novog Zakona o platnom prometu, kojim se u hrvatsko zakonodavstvo prenosi Direktiva 2015/2366/EU.

Ciljevi koji se pritom žele postići jesu:

- uređenje novih platnih usluga
- licenciranje novih pružatelja platnih usluga
- proširenje područja primjene
- veća sigurnost za sva elektronička plaćanja i za sve pružatelje platnih usluga
- unaprjeđenje pravila o zaštiti korisnika platnih usluga (potrošača)
- pojačano tržišno natjecanje
- poticanje na smanjenje cijena platnih usluga.

3. MOGUĆE OPCIJE

3.1. OPCIJA 1 – ne poduzimati ništa (nenormativno rješenje)

- cilj nije moguće postići opcijom „ne poduzimati ništa“

Ova opcija imala bi za posljedicu zadržavanje postojećeg stanja pa nije prihvatljiva.

3.2. OPCIJA 2: - (nenormativno rješenje)

- cilj nije moguće postići nenormativnim rješenjem

Cilj je Direktivu 2015/2366/EU prenijeti u hrvatsko zakonodavstvo.

3.3. OPCIJA 3: - (normativno rješenje)

- izrada i donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu ocjenjuje se kao moguća, ali ne i najbolja opcija.

3.4. OPCIJA 4: - (normativno rješenje)

- izrada i donošenje novoga Zakona o platnom prometu ocjenjuje se kao najbolja opcija jer sukladno članku 48. stavku 3. Jedinostvenih metodološko-nomotehničkih pravila (Narodne novine, broj 74/15) ako se više od polovine članaka osnovnog propisa mijenja, odnosno dopunjava, potrebno je pristupiti donošenju novoga propisa.

4. USPOREDBA OPCIJA

U ovom dijelu daju se procjene gospodarskih, socijalnih i okolišnih učinaka naprijed utvrđenih opcija:

- financijski učinci: opcijama 1 i 2, koje isključuju promjenu zakonodavnog okvira, onemogućuje se postizanje cilja. U slučaju neusklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije, Republika Hrvatska bi mogla snositi novčane kazne. Opcije 3 i 4 imat će financijski učinak u vidu povećanih troškova za pružatelje platnih usluga. Postojeće institucije za platni

promet morat će uskladiti svoje poslovanje s novim zahtjevima za izdavanje odobrenja, koji se uglavnom odnose na sigurnost plaćanja.

- socijalni učinci: opcije 1 i 2 nemaju socijalni učinak jer su orijentirane na zadržavanje postojećeg stanja. Opcije 3 i 4 imat će pozitivan učinak na socijalni status građana jer će omogućiti povećanje izbora platnih usluga za potrošače te pojačanim tržišnim natjecanjem omogućiti smanjenje cijena platnih usluga.

- okolišni učinci: sve opcije nemaju značajan okolišni učinak. Opcije promjene zakonodavnog okvira neutralno će djelovati na okolišni učinak.

Opcije	Koristi	Troškovi
<p>Opcija 1: ne poduzimati ništa</p>	<p>Cilj nije moguće postići ovom opcijom. U slučaju neusklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije, postoji mogućnost da se protiv Republike Hrvatske pokrene službeni postupak pred Europskim sudom pravde.</p> <p>Ova opcija nema značajne financijske učinke te učinke na područje socijalne skrbi i područje zaštite okoliša.</p>	<p>Troškovi bi mogli nastati u slučaju ne poduzimanja nikakvih radnji. U slučaju neusklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije, Republika Hrvatska bi mogla snositi novčane kazne.</p> <p>Ova opcija nema značajne učinke na područje socijalne skrbi i područje zaštite okoliša.</p>
<p>Opcija 2: (nenormativno rješenje)</p>	<p>Cilj nije moguće postići nenormativnim rješenjem.</p> <p>Opcija bez intervencije u zakonodavstvo nije moguća budući se radi o obvezi prijenosa Direktive 2015/2366/EU u hrvatsko zakonodavstvo.</p> <p>Ova opcija nema značajne financijske učinke te učinke na područje socijalne skrbi i područje zaštite okoliša.</p>	<p>Troškovi u vidu novčane kazne za Republiku Hrvatsku mogli bi nastati u slučaju neusklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije.</p> <p>Ova opcija nema značajne učinke na područje socijalne skrbi i područje zaštite okoliša.</p>
<p>Opcija 3: (normativno rješenje)</p>	<p>Normativno rješenje u obliku izrade izmjena i dopuna važećeg Zakona o platnom prometu moglo bi pridonijeti ostvarenju cilja.</p> <p>Međutim, s obzirom na obuhvat Direktive 2015/2366/EU koju je potrebno prenijeti, odlučeno je da se pristupi izradi novog</p>	<p>Ovo normativno rješenje, odnosno izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu, ocjenjuje se kao moguće, ali ne i najbolje normativno rješenje.</p> <p>Ova opcija imala bi financijski učinak u vidu povećanih troškova za pružatelje platnih usluga budući da postojeće institucije za platni promet moraju uskladiti svoje poslovanje s</p>

	<p>Zakona o platnom prometu.</p> <p>Ova opcija neće imati značajan financijski učinak niti utjecaj na okoliš.</p> <p>Ova opcija imala bi učinak na socijalni status građana jer omogućuje povećanje izbora platnih usluga za potrošače te zbog pojačanog tržišnog natjecanja može doći do smanjenja cijena platnih usluga.</p>	<p>novim zahtjevima za izdavanje odobrenja, koji se uglavnom odnose na sigurnost plaćanja.</p> <p>Ova opcija nema značajne učinke na područje socijalne skrbi i područje zaštite okoliša.</p>
<p>Opcija 4: (normativno rješenje)</p>	<p>Normativno rješenje u obliku izrade novog Zakona o platnom prometu smatra se najboljim rješenjem.</p> <p>S obzirom na obuhvat Direktive 2015/2366/EU te sukladno članku 48. stavku 3. Jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila (Narodne novine, broj 74/15) ako se više od polovine članaka osnovnog propisa mijenja, odnosno dopunjava, potrebno je pristupiti donošenju novoga propisa, odlučeno je izraditi novi Zakona o platnom prometu.</p> <p>Navedeno neće imati značajan financijski učinak niti utjecaj na okoliš.</p> <p>Ova opcija imat će pozitivan učinak na socijalni status građana jer omogućuje povećanje izbora platnih usluga za potrošače te zbog pojačanog tržišnog natjecanja može doći do smanjenja cijena platnih usluga.</p>	<p>Predloženim normativnim rješenjem, odnosno novim Zakonom o platnom prometu omogućit će se prijenos Direktive 2015/2366/EU u hrvatsko zakonodavstvo.</p> <p>Novim Zakonom o platnom prometu omogućit će se unapređenje online plaćanja uvođenjem strogih sigurnosnih zahtjeva za pokretanje i obradu elektroničkog plaćanja, bolja zaštita potrošača u slučaju prijevara i drugih zlouporaba, povećanje izbora platnih usluga, usklađenje poslovanja postojećih pružatelja platnih usluga sa novim (sigurnosnim) zahtjevima te licenciranje novih pružatelja platnih usluga.</p> <p>Ovo normativno rješenje imat će financijski učinak na pružatelje platnih usluga u vidu povećanih troškova budući da postojeće institucije za platni promet moraju uskladiti svoje poslovanje s novim zahtjevima za izdavanje odobrenja, koji se uglavnom odnose na sigurnost plaćanja.</p> <p>Ova opcija nema značajne učinke na područje socijalne skrbi i područje zaštite okoliša.</p>

UPUTA: Ovaj dio Iskaza popunjava se pri ažuriranju Nacrta prijedloga Iskaza, a nakon provedenog savjetovanja i ponovno se ažurira nakon javne rasprave kod izrade Prijedloga Iskaza

5. SAVJETOVANJE

Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinka propisa za Zakon o platnom prometu bio je objavljen na internetskoj stranici e-savjetovanje u periodu od 2. listopada 2017. do 31. listopada 2017. godine. Na Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinka propisa za Zakon o platnom prometu nije bilo očitovanja ni komentara zainteresirane javnosti. Također, Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinka propisa za Zakon o platnom prometu zajedno s tezama za Zakon o platnom prometu je bio poslan na mišljenje nadležnim i drugim središnjim tijelima državne uprave. Zaprimljena su mišljenja Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstva zaštite okoliša i energetike i Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja. Navedena tijela nisu imala primjedbe na Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinka propisa za Zakon o platnom prometu.

6. PREPORUČENA OPCIJA

S obzirom da na Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinka propisa za Zakon o platnom prometu nije bilo prijedloga ni komentara zainteresirane javnosti niti primjedbi tijela državne uprave preporučena opcija 4. - normativno rješenje u obliku izrade novog Zakona o platnom prometu - smatra se najboljim rješenjem.

7. PRAĆENJE PROVEDBE I EVALUACIJA

Nacrtom prijedloga Zakona o platnom prometu u članku 110. propisano je da će nadzor nad primjenom tog Zakona, odnosno provjeru posluje li institucija za platni promet u skladu s odredbama tog Zakona i propisima donesenima na temelju tog Zakona, a vezano uz njezino pružanje platnih usluga i aktivnosti iz članka 83. točke 1. tog Zakona obavljati Hrvatska narodna banka. Također, Ministarstvo financija, Financijski inspektorat nadzire primjenu odredbi glava II. i III. Nacrta prijedloga Zakona o platnom prometu od strane institucija za platni promet osnovanih u drugim državama članicama koje posluju u Republici Hrvatskoj koristeći se pravom na poslovni nastan kad njihovi zastupnici koji se nalaze u Republici Hrvatskoj nisu ujedno i pružatelji platnih usluga iz članka 7. tog Zakona. Ministarstvo financija, Financijski inspektorat obavlja nadzor u skladu sa zakonom kojim se uređuje djelokrug njihovih nadležnosti i ovlasti. Nadalje, Europska komisija do 13. siječnja 2021. godine podnosi Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru izvješće o primjeni i učinku Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ.

8. PRILOZI

Mišljenje Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, klase: 011-01/17-01/162, urbroja: 524-02-03-02/1-17-2, od 12. listopada 2017.

Mišljenje Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, klase: 011-01/17-01/135, urbroja: 526-02-02-01-02/3-17-2, od 12. listopada 2017.

Mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike, klase: 011-01/17-01/101, urbroja: 517-04-17-2, od 31. listopada 2017.

Mišljenje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: 011-01/17-02/032, urbroja: 580-12/26-17-002, od 11. listopada 2017.